

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Sidsjö förskola

Giltighetstid: 2022-01-01 – 2022-12-31

Ansvarig rektor: Karina Winlöf

1. Syfte och bakgrund

Skolväsendet vilar på demokratins grund i vilken förskolan ingår. Skollagen konstaterar att förskolans uppgift är att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom förskolan ska därmed främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för dess miljö.

Alla skolformer ska enligt Skollagen varje år arbeta fram en plan som beskriver verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska utvärderas i efterföljande årsplan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

Mot bakgrund av detta har Sidsjö förskola i sin plan mot diskriminering och kränkande behandling arbetat fram en handlingsplan som säger att det inte tolereras någon form av diskriminering och kränkande behandling i förskolan. Förskolan ska värna om alla människors lika värde vilket gör att all personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder samt skyldighet att arbeta målinriktat för att motverka, förebygga och förhindra att kränkande handlingar, diskriminering och trakasserier förekommer på förskolan.

2. Vision och arbetssätt

Sidsjö förskola ska vila mot de normer och värden som beskrivs i skollag och styrdokument. Atmosfären ska präglas av demokratiska värderingar, där alla visar varandra respekt, hänsyn, omtanke och omsorg. I förskolan ska det råda jämlikhet mellan alla individer och jämställdhet mellan könen. Egna och andras rättigheter ska synliggöras i ett mångfaldsperspektiv. Gemenskapen på förskolan ska berikas av allas olika förmågor. Alla ska ha förståelse för människors lika värde, oberoende av social bakgrund, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Förskolans arbetssätt:

- Skapa rutiner där alla barn ges möjlighet att ha lika stort inflytande i förskolans alla aktiviteter
- Barnen ska respekteras och synliggöras för vem de är
- Arbeta med att stärka barns självförtroende och självtillit
- Aktivt arbeta för att barnen utvecklar empati och förståelse för andra människor
- Uppmärksamma positivt beteende och uppmuntra barnen till att hjälpa varandra och till att samarbeta
- Se till att barn oberoende av kön får lika stort inflytande och utrymme i verksamheten
- Uppmuntra barnens delaktighet
- Göra barnen uppmärksamma på deras rättigheter

- Ett öppet och ärligt förhållningssätt med vårdnadshavare
- Arbeta aktivt med värdegrundsfrågor i daglig undervisning och utbildning som t.ex. i samtal, i samling, vid matsituationer
- Arbeta med den fysiska och sociala miljön
- Ge barnen tid att knyta an till pedagogerna
- All personal är bra förebilder

Barn har ofta en naturlig känsla för integritet och vi uppmuntrar dem till att stå upp för sina integritetsgränser. Barnen får verktyg för hur man bör och kan agera i olika situationer, träna att själv säga NEJ/STOPP men även att respekterar andra människors integritet.

Förskolan har ansvar att upptäcka, åtgärda och förebygga kränkande behandling. Förskolan ska arbeta med att få en tydlig struktur över likabehandlingsarbetet, att det ska vara ett levande dokument, som är känt av alla och som är en del av det dagliga arbetet.

En representant per avdelning ska ha huvudansvar att tillsammans med övriga pedagoger arbeta för att förskolans rutiner kring främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot mobbning och kränkande behandling följs och upprätthålls.

3. Kartläggning av riskområden

Vid årets kartläggning ser vi att vi måste fortsätta arbetet med barnens toalettbesök. Barnen säger fortfarande att de störs när de är på toaletten vilket vi kan härleda till att barnen inte ännu har förståelse av begreppet integritet.

I barnens dagliga möten och samspel uppstår konflikter och flera meningsskiljaktigheter. Barnen blir osams och missnöjda när de inte får sin vilja igenom eller när de måste dela med sig av sina saker. Konflikterna orsakas ofta av att barnen ännu inte behärskar sättet att kommunicera. De har inte förmågan att sätta sig in i och respektera andras åsikter och känslor. Vi har observerat att vissa miljöer inomhus skapar mer konflikter än andra. Vi har sett att barnen, stora och små rör sig över hela gården och det finns många undanskymda platser där kan konflikter uppstå.

Strukturen kring arbetet med handlingsplanen har inte fungerat som vi tänkt oss.

Vi upplever att vårdnadshavarna fortfarande inte är insatta i vår handlingsplan i den utsträckning vi önskar.

4. Mål för arbetet

Vårt mål är ett aktivt arbete med att se till att inte något eller några barn lämnas utanför i gruppen, vare sig känslomässigt eller fysiskt vilket medför ett aktivt och närvarande arbetssätt. I miljöerna ska det råda trygghet och trivsel och kännetecknas av värme, engagemang och tillgänglighet.

Dit når vi genom att:

- ha tydliga strukturer, rutiner och arbetssätt
- arbeta förebyggande
- hjälpa barnen att få kunskap om sociala färdigheter
- hjälpa barnen att skapa en positiv självkänsla och självförtroende
- låta barn ha möjlighet att vara med och skapa regler vid t.ex. toalettbesök, aktiviteter
- prata om hur vi är mot varandra och hur vi vill att andra ska vara mot oss
- hjälpa barnen att sätta ord på sina känslor och att hitta strategier för att ta sig ur dem
- kartlägga miljöerna – vilket material finns, är miljön tillgänglig för alla, hur är den organiserad
- arbeta aktivt med planen mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling
- arbeta aktivt genom hela verksamhetsåret med att göra vårdnadshavarna trygga och medvetna om vårt arbete med planen mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling
- agera och ta reda på vad som hänt så snart vi får kännedom om att ett barn känner sig eller är utsatt för trakasserier, diskriminering och kränkande behandling
- arbeta aktivt och dagligen med att förebygga trakasserier, diskriminering och kränkande behandling.

5. Handlingsplan

MÅL	ÅTGÄRD	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Vad vill vi uppnå	Hur vi ska göra	Vem?	När
Att barnen ska vara trygga i utemiljön	Personalen är där barnen finns för att förebygga konflikter och vara i närhet av barnen.	Pedagogerna	21-10-23
Att barnen ska ha en trygg och säker fysisk och social miljö	Vi tittar över material och miljön så att den är tillgänglig och att vi minimerar risken för konflikter	Pedagogerna	21-11-26
Barnen ska kunna gå på toaletten	Pedagoger ska finnas närvarande, följer med barn som behöver	Pedagoger	22-02-16

utan att känna sig otrygga			
Barnen ska våga säga nej/stopp. Träna ett bra kommunikation-mönster.	Pedagogerna är närvarande, stöttar, pratar med barnen. Medvetna om hur de uttrycker sig, att de är förebilder för barnen.	Pedagoger	22-03-23
Personalen är insatt i handlingsplan, alla arbetar efter den och är insatta i definitionsgrunderna	Arbeta med värdegrundsfrågor på APT, utvecklings-dagar, grupp för handlingsplan	Rektor/biträdande rektor	
Vårdnadshavarna mer delaktiga i vårt värdegrundsarbete och vår handlingsplan	Vid inskolningar, föräldramöte, i veckobrev ska vi visa och prata om vår handlingsplan	Pedagogerna, rektor, biträdande rektor	

6. Utvärdering av genomförda insatser

Fokus föregående år handlade till stor del på att barnen skulle känna sig mer trygga när de är på toaletten. Barnen uttrycker inte samma oro men vi kan se att de fortfarande stör varandra och inte har förmågan att uppfatta integritet.

Platser där barn möts är mer tillgängliga och utarbetade men det är ett ständigt arbete eftersom behoven förändras utifrån mognad och intressen.

När det gäller kommunikationsmönster och relationer kan vi se en förbättring vilket vi knyter till arbetet med tydligare rutiner och strukturer, kompisböckerna och de många samtal vi har haft med barnen.

Strukturen kring arbetet med värdegrundsarbetet och handlingsplan måste ske i större utsträckning så att alla i förskolan är väl insatta i arbetet mot uppsatta mål.

Att delge vårdnadshavarna vår handlingsplan och värdegrundsarbete har inte skett i den utsträckning som vi planerat för.

7. Barns delaktighet i arbetet

- Barnintervjuer
- Observationer
- Kartläggning
- Samtal
- Utvecklingssamtal
- Trivselregler

De äldre barnen har varit delaktiga genom att de bl.a. fått svara på intervjufrågor och de yngre barnen har observerats i olika situationer där barnens reaktioner tolkats av pedagogerna.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev

- Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar klasslärare/mentor.
- Klasslärare/mentor kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
- Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
- Skyndsam anmälan till STELLA-systemet. Utöver anmälingsskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och skolans kultur ingår i kartläggningen.
- I vissa situationer kan elevhälsan behöva kopplas in.
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Kartläggning/samtal

- Ansvariga pedagoger skall kartlägga vad som har hänt. Samtal med gruppen samt enskilda samtal med berörda.
- Kontakta föräldrar samma dag och informerar om vad som gjorts och vilka åtgärder som planerats.

Uppföljning

- Sker utifrån behov.

Dokumentation

- Det är av stor vikt att dokumentera kartläggning, åtgärder och uppföljning. Viktigt att använda STELLA för inrapportering av kränkning/diskriminering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar barn/elev

- Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.
- Om en vuxen har trakasserat eller kränkt ett barn, tag kontakt med kollegor eller personal och rektor som reder ut händelsen med de berörda. Vårdnadshavare kontaktas och informeras. Rektor och arbetstagaren upprättar en handlingsplan för åtgärder och uppföljning. Rektor återkopplar till vårdnadshavare.
- Vid behov, ta hjälp av ytterligare resurser inom kommunen.
- Viktigt att använda STELLA för inrapportering av kränkning/diskriminering.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

• **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.